No. 152. 1846.

BREDASCHE COURANT.

STAAT- LETTERKUNDIG EN WETENSCHAPPELIJK

NIEUWS- BLAD.

Dingsdag 23 December.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 20sten December.

De bijzondere correspondentie dezer hoofdstad behelst het volgende:

»Men verzekert dat in den ministerraad, eergisteren op de Tuilerien onder 's Konings voorzitting gehouden, besloten is, dat het kabinet van 29 October, aan het bestuur van zaken zal blijven, welke ook de uitslag zij der ministeriële crisis in Engeland; mogt het tory-ministerie weder de portefeuille hernemen, dan zou de openingsaanspraak der kamers op den 27sten, zeer duidelijk en krachtig zijn omtrent al de punten der buitenlandsche staatkunde; doch in geval de whigs aan het bewind kwamen, zou men zich bepalen tot het uiten van den wensch dat de bestaande goede verstandhouding tusschen de beide gouvernementen mogt voortduren. In het eerste geval zou het kabinet van 29 October, zich sterk gevoelende door de overwinning van het naburig en bondgenootschappelijk kabinet, eene vijandelijke aanvallende houding jegens de oppositie in de kamer aannemen; in het tweede geval zou men aan de oppositie de keus van het slagveld laten."

— De onstuimige tooneelen in het collegie der Sorbonne, onder de les van den heer *Lenormant*, zijn herhaald geworden. Op een gegeven teeken bij den aanvang der les, hebben de onruststokers met hunne vuisten de glazen ingeslagen. De policie en gewapende magt zijn nu echter spoedig tusschen beide gekomen, en hebben ook een groote menigte jonge lieden, die buiten de zaal zamengeschoold waren, verdreven. De les is daarna weder rustig voortgezet.

— De hertog van Lucca heeft het huwelijk van zijn zoon, met Mademoiselle, dochter van den hertog *van Berry* en zuster van den hertog *van Bordeaux*, officieel aan den koning bekend gemaakt. In een gehouden ministerraad is echter besloten geworden dat berigt niet, zooals gebruikelijk is, in den *Moniteur* te plaatsen, noch het te beantwoorden.

— De britsche gezant lord *Cowley* maakt toebereidselen om het hôtel der ambassade te verlaten; hij zou echter als bijzonder persoon den winter te Parijs doorbrengen.

— Het *Journal du Havre* zegt, over de Vereenigde Staten berigten uit Otaheite tot het midden van de maand Augustus ontvangen te hebben. Veel nieuws deelt dat blad echter niet mede. Het engelsch schip *Collingwood*, met den admiraal *Seymour* aan boord, was op de reede van Papeïte ten anker gekomen en had de vlag van het protectoraat gesalueerd, waaruit de inboorlingen hadden kunnen opmaken, dat zij geen hoop meer moesten koesteren op de engelsche tusschenkomst.

— De minister van oorlog heeft een prachtig gemeubileerd appartement in de wijk de la Madeleine gehuurd, om er den Maroccaanschen gezant, die eerstdaags alhier gewacht wordt, te huisvesten.

— Het berigt dat de opening van den spoorweg van Parijs naar Pontoise, in de maand Januarij aanstaande zou plaats hebben, wordt weder tegengesproken.

— Na tien of twaalf dagen zonder berigten uit Afrika te zijn geweest, ten gevolge van de stormen in de Middellandsche zee, heeft men te Marseille en te Port-Vendres wederom berigten uit Algiers tot den 15den dezer ontvangen. Het voornaamste dat zij behelzen komt hierop neer: Den 3den December naderde de maarschalk-gouverneur Tiaret om de bewegingen van *Abd-el-Kader* langs de grenzen van Tell gade te slaan. De maarschalk had slechts 3000 man bij zich, meestal infanterie, daar de kavallerie, onder bevel van den generaal *Jussuf*, ter vervolging van den Emir was afgezonden, die ijlings westwaarts was getrokken zoodra hij de bewegingen van de generaals *Jussuf* en *Bedeau*, in de zuidelijke rigting vernomen had. De te Medeah onder de generaals *Bedeau* en *Marcy* gebleven troepen waren gereed om den Emir te ontvangen, terwijl nog eene andere kolonne kavallerie op hem afgezonden was.

De generaal *Lamoricière* had zich in de eerste dagen dezer maand beziggehouden met strooptogten (razzia's) ten zuidoosten van Mascara uit te voeren. — De generaal *Cavaignac* hield met 3000 man, waaronder 300 à 400 ruiters, het veld in de omstreek van Tlemcen en nabij de grenzen van Marocco, zonder veel vijand te zien.

»Alhoewel de opstanden — dus besluit het *Journal des Débats* zijn overzigt van de berigten en rapporten — alhoewel de opstanden nog niet beteugeld zijn en er dagelijks nieuwe *Bou-Maza's* opstaan, kan men toch zeggen dat de toestand in 't algemeen verbeterd is, en dat de fransche heerschappij, welke de Arabieren een oogenblik meenden dat aan het wankelen of bijna bezwijkende was, op nieuw eenigen invloed op de bevolking, welke alleen voor de kracht zwicht, begint uit te oefenen."

— De berigten uit Madrid tot den 13den December vermelden, dat men er veel sprak over de benoeming van den president der kamer van gedeputeerden; het meest kwamen in aanmerking de heeren *Castro y Orioso*, *Pacheco* en *Bravo el Murillo*.

Te Madrid heerschte een ongewoon guur weder, dat vele ongesteldheden had veroorzaakt.

— Ter beurze waren genoteerd: 5 pCt. 118; 3 pCt. 81,80; Spanje 3 pCt. 39¼; Rom. L. 100½.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 19den December.

Men schrijft uit St. Petersburg van den 9den dezer, dat de Keizer den vrijen invoer van rogge, gerst, haver, boekweit, gierst, tarwe, spelt, erwten, linzen en boonen, alsmede van meel en grutten, langs de Pruissische landgrenzen, tot den 13den September 1846 heeft toegestaan.

Uit Palermo heeft de Keizer onder dagteekening van 13 November een manifest uitgevaardigd, waarbij, uit aanmerking van het mislukken van den oogst in vele provincien, de heffing van rekruten, welke in 1846 in de westelijke helft des rijks moet plaats hebben, beperkt wordt tot het volstrekt noodige aantal ter aanvulling van het leger en van de marine. Dien ten gevolge zullen aldaar op de 1000 zielen slechts 5 rekruten behoeven geleverd te worden, terwijl de gouvernementen Pskoff, Mohileff en Witepsk geheel van de levering van rekruten vrijgesteld worden.

— Den 15den is de spoorweg van Deutz naar Dusseldorp, bekend onder den naam van den Keulschen-Mindenschen spoorweg, met groote feestelijkheid geopend; de afstand tusschen de beide steden, welke 5 uren bedraagt, zal in 3 kwartier worden afgelegd; in Januarij zal de spoorweg tot Duisburg gereed zijn.

— Men heeft weder eene nieuwe planeet ontdekt. Op de aankondiging van den heer *Hencke*, uit Driesen, in de *Vossische Zeitung* van den 13. dezer, dat er zich eene nieuwe ster aan den hemel vertoonde, werd den 14. op den sterrentoren te Berlijn, in de aangewezene streek, de Akademische sterrenkaart *Hora IV*, welke door professor *Knorre* te Nicalajew met zorgvuldigheid geteekend is, met den hemel vergeleken. Hij vond op de aangewezene plaats eene ster der 9° grootte, welke op de kaart niet geteekend is. Van des avonds 6h tot 2h des nachts was hare plaats 64° 0′ in regte opstijging en 12° 40′ noordelijke declinatie. Dezelve bewoog zich dien avond zoodanig, dat zij bij teruggang dagelijks 14′ hare juiste opstijging verminderde, doch op dezelve paralel bleef. Dit stemt zeer goed overeen met de opgave van den heer *Henke*: Dec. 8. 8u. 65° 25′ en 12° 41′. Deze ster is geen der 4 kleine plane-

ten, maar waarschijnlijk eene nieuwe planeet, die zich nabij hare oppositie bevindt.

— In de zitting der Badensche tweede kamer van den 15den December, heeft de afgevaardigde *Zittel*, een protestantsch geestelijke, zijn vroeger aangekondigd voorstel gedaan om van de regering het verleenen van algemeene godsdienstvrijheid te vragen. Dit voorstel, dat in eene lange rede door den heer *Zittel* werd toegelicht, werd door een aantal leden ondersteund, die het niet aan klagten lieten ontbreken over de handelwijze der regering opzigtelijk deze aangelegenheid, terwijl ten slotte met algemeene stemmen besloten werd het voorstel in de afdeelingen te overwegen.

— Uit Munchen schrijft men, dat, ingevolge eene beschikking van den Koning, voortaan de *kniebuiging* voor niet-Katholijken in het Beijersche leger, *geheel afgeschaft is*; bij de begravenissen en bij den dienst in Katholijke kerken zullen *alleen* de Katholijke soldaten behoeven dienst te doen.

— Uit Napels meldt men, van den 6den, dat Z. M. de Keizer van Rusland, des avonds ten $6^1/_2$ ure, aldaar is aangekomen. Door de sterke mist, welke er heerschte, had men de stoomboot, aan welks boord zich Z. M. bevond, eerst bemerkt toen zij reeds zeer nabij de stad was.

— De Pauselijke Regering is in hare denkwijze omtrent het aanleggen van spoorwegen in den Kerkelijken Staat veranderd; zij heeft te kennen gegeven dat zij daarvan niet langer afkeerig is; doch de concessiën tot aanleg niet aan vreemden zou verleenen en ook niet dulden dat vreemde werklieden er aan arbeiden zouden. Dit voornemen had onder de bevolking veel genoegen verwekt.

— Na herhaalde vergeefsche pogingen is het den Jesuiten eindelijk gelukt om van Engeland het tot hiertoe nadrukkelijk geweigerde verlof te bekomen tot vestiging van een opvoedings-gesticht op Malta. Het klooster San Paolo is hun toegestaan, hetwelk zij met ongeloofelijken spoed tot hun doel hebben ingerigt. Achttien jongelingen uit de eerste familien van het eiland, waaronder vele Engelschen, zijn er dezer dagen in opgenomen onder de leiding van Pater *Esmonde*.

— Berigten uit Beyrut van 26 November houden in, dat de ontwapening der bewoners van den Libanon, aan de Turksche troepen voortdurend aanleiding gaf tot het plegen van de gruwelijkste buitensporigheden. De tijding van de terugroeping van *Shekib-Effendi*, wien het aan de kracht of aan den wil scheen te ontbreken om zijne soldaten te beteugelen, was dan ook onder de Christen-bevolking met de grootste vreugde vernomen, en men hoopte onder zijnen opvolger op betere dagen. Intusschen zouden volgens de berigten, de meeste der katholijke Grieken in Syrie, tot de regtzinnige Grieksche kerk overgaan, ten einde daardoor de bescherming van Rusland te erlangen, onder welke zij zich veiliger scheen te achten, dan onder die van eenige andere Europesche mogendheid.

ENGELAND.

LONDEN, den 20sten December.

Het is thans zeker dat lord *Russell* de taak op zich heeft genomen om een nieuw kabinet zamen te stellen. De voornaamste tolk van de whig-partij, de *Morning-Chronicle*, kondigt het bepaald aan, en zegt dat lord *Russell* na eene bijeenkomst die hij eergisteren met zijne staatkundige vrienden gehad had, zich naar het kasteel Windsor begeven had om H. M. den uitslag mede te deelen. Gisteren middag heeft gezegde lord eene nieuwe bijeenkomst van edellieden ten zijnen huize gehad. Daarbij waren tegenwoordig: de markies *van Lansdowne*, de lords *Grey*, *van Auckland*, *Clarendon*, de burggraaf *Palmerston*, sir *George Grey*, de heeren *Henry Labouchere*, *Edward Ellice*, *Francis T. Baring* en *Thomas B. Macaulay*. De conferentie heeft tot 3 uren geduurd. Later op den dag hebben de markies *van Landsdowne*, de heer *Edward Ellice* en onderscheidene andere leden der liberale partij eene nadere bijeenkomst met lord *John Russell* gehad.

Tot dusver zouden, volgens een bijzonder berigt, de volgende benoemingen zeker zijn: lord *Russell*, eerste lord der tresorie, lord *Cottenham*, lord-kanselier, lord *Morpeth*, secretaris van staat voor de binnenlandsche zaken, lord *Palmerston*, minister van buitenlandsche zaken, lord *Grey*, minister van kolonien, lord *Wood*, minister van oorlog; de overige benoemingen waren nog onzeker.

Lord *Heyterbury*, lord-luitenant over Ierland, en de overige ministeriele personen in dat land, hebben ook, onmiddellijk bij het vernemen van het aftreden van het *Peel*-kabinet, op den 11 dezer hun eenparig ontslag aan Hare Britsche Majesteit toegezonden.

— Bij de onzekerheid nopens de verandering der korenwetten, blijven de prijzen van alle soorten van graan zeer gedrukt.

Behalve te Londen, hebben ook te Newcastle, te Wolverhampton, te 's Gravesend en in andere plaatsen talrijke vergaderingen voor de afschaffing der graanwetten plaats gehad.

— Gisteren stonden de 3 pCt. gec. $92^5/_8$; Ned. $2^1/_2$ pCt. $60^1/_2$; 4 pCt. $93^3/_8$; Spanje 3 pCt. $39^3/_8$; 5 pCt. $28^1/_2$; Mexico 30; Peru 39.

BELGIE.

BRUSSEL, den 21sten December.

In de zitting der vertegenwoordigers van gisteren, zijn met eenparigheid aangenomen de wet betrekkelijk het contingent van het leger en een crediet van vijf millioenen fr., ten behoeve van het departement van oorlog. Daarop zijn de algemeene discussiën over het budget der middelen en wegen voortgezet en ten einde gebragt. Een groot deel der gevoerde discussiën heeft weder geloopen over de noodzakelijkheid om spoedig middelen te beramen tot wering van de armoede en ellende die in het land, en voornamelijk in de beide Vlaanderen heerscht, ten gevolge van den mislukten oogst der aardappelen; een onderwerp dat de kamer reeds in de zitting van Vrijdag ernstig had beziggehouden. Verscheidene redenaars hebben met aandrang van de ministers verlangd dat zij te kennen gaven op welke wijs zij voornemens waren de armoedige volksklasse te ondersteunen. De minister van binnenlandsche zaken, *Van de Weyer*, heeft wel de verzekering gegeven dat het gouvernement zich ten hoogste aan dit belangrijk onderwerp liet gelegen liggen, maar heeft geweigerd nadere verklaringen te geven, die behoorden uitgesteld te worden tot het door de kamer zelve bepaald tijdstip, of tot het oogenblik dat hij een nieuw crediet zou vragen, in geval de verleende twee millioenen niet genoegzaam waren.

Door de kamer is besloten heden (Zondag) over de artikelen van het budget te beraadslagen.

— In den avond van Zaturdag jl. hebben 7 gewapende roovers, die zich zwart hadden gemaakt, den heer *Viane*, bakker te West-Roosebeke, die met 3800 fr. van Diekebusch kwam, aangevallen, gewond en hem van dat geld en van een goud horologie beroofd. De roovers wierpen hem tegen den grond en stopten hem den mond digt met een doek om het schreeuwen te verhinderen. De wonden heeft hij verkregen door zich te verdedigen. Men zegt dat 2 dier roovers reeds zijn gevat.

— Te rekenen van heden tot den 20. Januarij 1846, zullen ten burele van de provinciale gouvernementen te Antwerpen en te Hasselt, ter inzage liggen de plannen en stukken betrekkelijk het ontwerp van spoorweg van Antwerpen naar de Hollandsche grenzen, in de rigting van Maeseyk, langs Heerenthals, Peer en Bree, met zijtakken van Herenthals op Turnhout, van Herenthals op Diest en van Hasselt op Tongeren, van welken spoorweg de concessie gevraagd is door de heeren *Desfossés* en *Comp.* Ten gemelden bureele zijn registers geopend, om de aanmerkingen te ontvangen, tot welke het gemeld ontwerp aanleiding zou kunnen geven.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 22sten December.

Met genoegen vernemen wij dat het H. M. onze geëerbiedigde Koningin behaagd heeft aan de Dames-Vereeniging *Dorcas* alhier, eene som van Vijftig Gulden te doen toekomen, ter ondersteuning van ziekelijke behoeftigen.

— Bij besluit van den 18den December jl., n°. 54, heeft Zijne Majesteit goedgevonden:

tot district-commissaris in het 2de district der provincie Noord-Braband, in plaats van wijlen *J. F. Vermeulen*, te benoemen mr. *H. F. de Grez*, thans district-commissaris in het 4de district der gezegde provincie, en

ter vervanging van denzelve, als districts-commissaris in het 4de district te benoemen mr. *P. Gouverneur*.

— Het provinciaal geregtshof in Noord-Braband heeft de volgende lijst van aanbeveling opgemaakt, ter voorziening in de vacature, bij gemeld hof ontstaan, door het overlijden van den raadsheer Mr. *L. W. E. van Heurn*: Mr. *W. C. van Heurn*, regter in de arrondissements-regtbank te 's Hertogenbosch; Mr. *F. J. Jespers*, advocaat te Breda; Mr. Jhr. *H. A. van Thye Hannes*, regter in de arrondissements-regtbank te 's Hertogenbosch; Mr. *M. van den Acker*, advocaat en regter-plaatsvervanger te Eindhoven; Mr. *J. J. Loke*, regter in de arrondissement-regtbank te Breda; Mr. *J. A. T. J. Verheijen*, regter in de arrondissements-regtbank te 's Hertogenbosch.

— De *Staats-Courant* behelst heden de wet van 18 December, betrekkelijk de aflossing van schuld over 1845. Het eenig artikel daarvan luidt:

»Op den 31sten December 1845 wordt, ten gevolge van eene voorafgaande loting, tegen honderd ten honderd afgelost een

kapitaal van *driemaal honderd duizend gulden* (*f* 300,000) schuldbekentenissen, rentende *drie en een half ten honderd*, daargesteld krachtens de wet van den 27sten Mei 1830 (*Staatsblad n*°. 10) en ten gevolge van het Koninklijk besluit van den 1sten Junij 1830 (*Staatsblad n*°. 13).

Dien ten gevolge wordt de post, onder art. 13 van het IXde hoofdstuk A der staatsbegrooting over 1845 per *memorie* gebragt, ingevuld tot een bedrag van *f* 300,000.

— Bij Zr. Ms. besluit van den 11den dezer, n°. 85, is eene rijks subsidie van *f* 7000 verleend tot het bouwen eener kerk en pastorij, ten behoeve der Roomsch-Katholijke bevolking van Apeldoorn en Beekbergen *c. a.*

— Het *Amsterdamsch Handelsblad* behelst in zijn Nommer van heden, berigten uit 's Hage, volgens welke de schout-bij-nacht *Arriens*, die, zoo men weet, speciaal was toegevoegd aan Z. K. H. Prins *Hendrik* en de functiën van adjudant bij den Koning bekleedde, bij H. D., naar genoemd blad zich uitdrukt, in ongenade zou gekomen zijn. Ook zouden, volgens de geruchten van den dag, de HH. *A.* baron *Mackaij* en *W. D. A. M.* baron *van Brienen*, kamerheeren van H. M. de Koningin, mede wegens gekwetste hof-étiquette, uit hunne functiën ontslagen zijn. Eindelijk deelt nog het *Handelsblad* mede, dat Z. K. H. de Prins *van Oranje* zijn ontslag als inspecteur-generaal van het wapen der infanterie aan Z. M. had ingezonden, uithoofde de Prins zich met Z. Exc. den minister van oorlog niet had kunnen verstaan.

— De kolonel *Madiol*, kommanderende het 5de regement infanterie, in garnizoen te Bergen-op-Zoom, heeft insgelijks van Z. K. H. den Prins *van Oranje* een' prachtige sabel ten geschenke ontvangen, als een bewijs van Hoogstdeszelfs bijzondere tevredenheid bij de laatstgehoudene inspectie van dat regiment.

— Uit Vlissingen schrijft men van den 14den dezer:

» Gisteren namiddag kwam Z. K. H. Prins *Hendrik* der Nederlanden alhier aan, met 's Konings stoomjagt *de Leeuw*. Terstond begaf Z. K. H. zich naar zijn fregat *de Rijn*, legde daarop een bezoek af bij Z. Exc. den Vice-Admiraal *Lucas*, en kwam vervolgens aan boord van het fregat *Prins van Oranje*, alwaar Z. K. H. door het overal bezige werkvolk der marine met blijd gejuich begroet en verwelkomd werd, als een blijk van belang dat er in gesteld wordt en het genoegen dat men er in heeft, andermaal een schip te mogen gereed maken waarop de Prins het bevel zal voeren.

» Naar men verneemt houdt Z. K. H. zich ijverig bezig met de regeling van alles wat tot de gereedmaking van het genoemde schip behoort, en zal Hij tot Woensdag hier verblijven, hebbende tegen Dinsdag de uitnoodiging aangenomen van een diner bij den Burgemeester dezer stad."

— Uit 's Bosch schrijft men, dat aldaar onder beschuldiging van geldsnoeijerij in hechtenis genomen is, de pleetwerker *Bel*, die sedert lang verdacht werd van de misdaad welke men hem ten laste legt. De man zegt men voorts, zou reeds tot bekentenis zijner misdaad gekomen zijn.

— Te 's Hage zijn door de ijverige bemoeijingen van den commissaris van politie *Waldeck*, verscheidene personen gearresteerd, zoowel die zich aan diefstal en inbraak hadden schuldig gemaakt, als van den opkooper der gestolen goederen, diens vrouw en knecht, bij welken opkooper eene menigte gestolen goederen gevonden zijn.

— Het is ook der politie in Vriesland gelukt, de vermoedelijke bedrijvers van den afschuwelijken moord, op den avond van den 6 dezer te Balk gepleegd, te ontdekken. Het zijn twee broeders uit het dorp Sondel, welke, beiden zwaar geboeid, in het huis van arrest te Sneek zijn binnengebragt. Voorts is nog te Leeuwarden binnengevoerd en naar Sneek getransporteerd een man die te Groningen is aangehouden geworden, op het oogenblik dat hij in een zilversmids-winkel eenige der gestolen goederen ter verkoop aanbood, terwijl hij nog meer andere bij zich had.

— Uit Assen schrijft men van den 18den dezer:

» Wij vernemen, dat op aanstaanden Maandag weder op drie verschillende punten in de gemeente Norg en Roden met de graafwerken voor de kanalisatie een aanvang gemaakt zal worden, en vervolgens mede binnen korten tijd op eenige punten van het zuid-oostelijk gedeelte der provincie in de omstreken van Hoogeveen en Dalen. — De bedoeling, waarmede op zoovele verschillende punten te gelijk met de werkzaamheden wordt aangevangen, is deze, dat zooveel mogelijk gedurende dezen winter arbeid verschaft kunne worden aan de arbeiders, woonachtig binnen de gemeenten, waarin of in de nabijheid van welke de werken uitgevoerd worden, op geen te grooten afstand, om niet elken avond naar hunne huisgezinnen terug te kunnen keeren. Zoodanige arbeiders, die bij de werken hutten zouden moeten opslaan en zich als 't ware legeren, zullen gedurende den winter niet aangenomen worden.

— Men berigt uit Zierikzee, van den 16, dat de toestand der zeeweringen van het eiland Schouwen, na den laatsten hoogen vloed, op dit oogenblik gerustellend is. De zoogenaamde Langendijk, aan de noordzijde van dat eiland, schijnt voor het tegenwoordige nog bekommering te baren. Aan het Westhavenhoofd der stad is, mede door dien vloed, belangrijke schade veroorzaakt. In het eiland Noord-Beveland moeten de dijken zeer veel geleden hebben, en hier en daar belangrijke schade aan dezelve zijn toegebragt. Zoo men zegt, is de Carolinapolder, bij Vere, mede geïnnundeerd.

— Volgens den dezer dagen te Leiden in het licht verschenen Studenten-almanak voor 1846, bedraagt het getal der aldaar ingeschrevene studenten thans 602, als: in de regten 288; godgeleerdheid 95; wis- en natuurkunde 11; letteren 35; geneeskunde 173; ten vorigen jare bedroeg het getal studenten 592, zoodat dit aantal met 10 vermeerderd is. Er hebben van 22 November 1844 tot 18 November 1845, in het geheel 74 promotien plaats gehad, als: Juridische 46, waaronder 24 op theses; Medische 21; Litterarische 3; Theologische 2; Philosophische 2. Tot het candidaatschap voor den H. Dienst zijn in het afgeloopen jaar door de verschillende kerkelijke provinciale commissien 8 kweekelingen dezer hoogeschool toegelaten.

— In de thans ontvangen *Javasche Couranten* tot den 10den September jl. leest men het volgende berigt:

» *Batavia*, 2 September 1845.

Te Amboina zijn op den 20sten Julij, des namiddags tusschen $1^1/_2$ en 2 ure, eenige vrij zware schokken van aardbeving, gevoeld, welke in den avond van dien dag en in den daarop volgenden nacht door onderscheidene mindere en in den avond van den 21sten Julij tusschen $6^1/_2$ en 7 ure door twee hevige schokken zijn gevolgd.

Tot den 22sten van die maand heeft men voortdurend ligte schokken waargenomen.

Het gouvernementshuis te Batoe Gadja heeft zooveel geleden dat hetzelve is moeten verlaten worden; ook het nieuw opgerigt militaire hospitaal heeft eenige schade bekomen, echter niet van dien aard, dat hetzelve is moeten worden ontruimd; — de particuliere woningen hebben over het algemeen weinig geleden.

De schokken werden gevoeld uit het oosten te komen, waren meest alle verticaal, en gingen vergezeld van een loeijend geluid."

— Dezer dagen is te Londen eene bijzondere boekerij verkocht bestaande uit eigenhandige gedichten, brieven en met kantaanteekeningen beschreven boeken van *Thomas Gray*. Een exemplaar van *Milton* met zulke noten, werd voor 33 guinjes verkocht; een *Shakespeare* voor 12; *Linnæi Sijstema Naturæ* voor 40. Het merkwaardigste stuk was des dichters handschrift zijner beroemde: *Elegie op een Dorpskerkhof* (hierin staan de namen van *Milton* en *Cromwell*, in plaats van die van *Tullius* en *Cæsar*, zoo als in de latere uitgaven, en is het gedicht 5 couppletten grooter). Na een langdurig opbod werd dit manuscript eindelijk den heeren *Paijne en Zoon*, voor de som van 100 ponden sterling toegewezen.

— Te Parys ziet het licht eene nieuwe uitgave der complete werken van *de Lamartine*. De uitgevers hebben er onderscheidene stukken en redevoeringen bijgevoegd, welke tot nog toe het licht niet hadden gezien. Formaat, druk en papier zijn uitmuntend, en de prijs is zeer laag gesteld, zijnde dit $3^1/_2$ franc per deel; het werk zal in acht deelen compleet zijn.

Te Londen wordt tegenwoordig veel gesproken van een nieuw schietgevaarte, hetwelk, op eene te uitgebreide schaal werkende, om met de gemeene benaming van *moordtuig* bestempeld te kunnen worden, eerder die van *veroveringstuig* schijnt te verdienen, die eveneedigheid toch is als van *Alexander den Groote* tot *Cartouche*. Het bedoelde schietgevaarte is een snaphaan van de uitvinding van den Heer *Benningsfield*, te Jersey, die er tot verbazing van eene schare van aanschouwers, op eene vlakte nabij Westminster proeven mede heeft gedaan. De tromp rust op een toestel, door welken de voortstuwende kracht wordt voort voortgebragt, en beide, tromp en toestel, rusten voorts even als een kanon op een tweewielig affuit, zoodat het geheele tuig door een paard met eene snelheid van 8 of 10 Engelsche mijlen in het uur vervoerd kan worden. De tromp ontvangt den kogel door twee kamers, van welke de eene vast, de andere beweegbaar is. Deze laatste kamer kan eene ontzettende hoeveelheid kogels bevatten, eene voorzorg, die niet nutteloos is, alzoo het werptuig van *Benningsfield* niet minder dan duizend kogels in de minuut verschiet.

Duizend kogels in eene enkele minuut! Dit geweldig werktuig kan dus alleen de dienst van een geheel regiment verrigten, en eenmaal aan den gang, zal het 28 achtereenvolgende uren doorschieten, zonder andere verpozing dan van eenige weinige minuten van vier tot vier uren. Gedurende dien tijd zal het een getal van duizend millioen kogels hebben uitgeworpen, dat is te zeggen, veel meer dan immer in een der bloedigste gevechten verschoten is. De kosten hiertoe zullen niet meer beloopen dan 10 pond (120 gulden), en zijn derhalve oneindig minder dan die, welke tot het verkrijgen van gelijke uitkomsten voor gewone wapentuigen gevorderd zouden worden. De kracht, zegt men, is ook veel sterker dan die van eenig ander schietgeweer van gelijk kaliber.

Bij eene eerste reeks van proefneming zijn de kogels, na door eene plank van drie duim dik heen gevlogen te zijn, tegen eene ijzeren plaat verpletterd. Daarna heeft men regtstreeks op die plaat zelve geschoten, op welke de kogels met zooveel kracht zijn vergruisd, dat de uitgespatte brokken nog weder in de ter wederzijde van het doel geplaatste planken zijn ingedrongen.

De uitvinding nog geen brevet bekomen hebbende, heeft dus de uitvinder het geheim van den toestel nog niet willen openbaren, en men weet nog niet wat de voorstuwende kracht is, die door hem gebezigt wordt; het eenige wat men tot dusverre weet, is dat die kracht in werking wordt gebragt door de plotselinge uitzetting van een door de galvanische electriciteit voortgebragt gas.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS waren ll. Zaturdag genoteerd: Ned. $2^1/_2$ pCt. $60^9/_{16}$; 3 pCt. $73^5/_8$; 4 pCt. $94^3/_4$; Amort.-Syndik. $4^1/_2$ pCt. $99^1/_2$; $3^1/_2$ pCt. $90^3/_4$; Aand. Handelm. $4^1/_2$ pCt. $162^3/_8$; Aand. Rijn Spoorw. $114^1/_2$; Belgie $2^1/_2$ pCt. $53^3/_4$; Rusland $106^1/_2$; Id. 1828—29 105; Certif. van Assign. 6 pCt. $71^5/_8$; 4 pCt. bij *Hope* 91; Id. bij *Stiegl.* $90^7/_8$; Spanje Ardoins $23^{15}/_{16}$; dito Onbep. St. $23^1/_2$; Coupons $24^5/_8$; Nieuwe 3 pCt. $39^3/_4$; 3 pCt. Binnenl. à 6/m. $35^7/_8$; Uitgest. Schuld $7^1/_8$; Portug. 3 pCt. te Lond. $60^7/_8$; Weenerbank 5 pCt. $103^1/_2$; Metall. 5 pCt. $108^1/_4$; $2^1/_2$ pCt. $62^1/_4$; Napels 5 pCt. 93; Braz. 5 pCt. $86^7/_8$; Peru 6 pCt. $22^1/_2$.

Advertentiën.

Te Breda, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.